

provincie **HOLLAND**
ZUID

INGEKOMEN 0 1 DEC. 2010

**5 –minuten versie
voor Provinciale Staten**

Directie
Omgevingsdiensten
Afdeling
Milieu
Registratienummer
PZH-2010-219870783 (DOS 2010-
0018589)

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
30 november 2010

Verzenddatum

0 1 DEC 2010

Geheim
Nee

Portefeuillehouder
FD van Heijningen

Paraaf Provinciesecretaris

Termijn
12 januari 2011

Onderwerp
Luchtkwaliteit

Bijlagen
Eerste Voortgangsrapportage Luchtkwaliteit NSL/RSL 2010 (Nationaal en Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit)

Voorstel van GS aan PS: kennisnemen van bijgaande stukken op basis van de actieve informatieplicht van Gedeputeerde Staten over de voortgang van dit dossier.

1. Onderwerp in kort bestek

Deze voortgangsrapportage Luchtkwaliteit is de eerste voortgangsrapportage over het Nationaal- en Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL en RSL) voor het gebied van Zuid-Holland. De voortgangsrapportage laat zien dat de uitvoering van het Nationaal en Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL/RSL) voortvarend ter hand genomen is. De uitvoering van de maatregelen en de projecten loopt op koers. Als gevolg van tegenvallende achtergrondconcentraties in het afgelopen jaar en de hogere emissies van het vrachtverkeer zijn de verwachte resultaten voor 2015 (NO₂) minder rooskleurig dan eerder was verwacht. Door de gezamenlijke overheden (met name gemeenten en rijk) zal moeten worden gezien of extra maatregelen genomen moeten worden. Langs provinciale wegen doen zich vooralsnog geen knelpunten voor. De fijn stof grenswaarden worden in Zuid-Holland, overal waar mensen wonen, naar alle verwachting tijdig gehaald (2011). Langs provinciale wegen (en ook op andere locaties) is een aantal gevallen sprake van risicolocaties, omdat de niveaus van de luchtverontreiniging net onder de grenswaarde liggen. Gezien de ervaringen uit het verleden met de resultaten van de modelberekeningen die jaarlijks kunnen variëren, blijft het van belang om vinger aan de pols te houden. In 2011 wordt bij de Midtermreview de inzet van de partners in het NSL herijkt.

2. Afbakening van (wettelijk) kader en partijen

a. Europees/nationaal/provinciaal wettelijk en beleidskader

Het NSL is een samenwerkingsprogramma van gezamenlijke overheden en vindt zijn basis in de Wet Milieubeheer (luchtkwaliteitseisen). Het RSL is de bouwsteen voor Zuid-Holland van het NSL. Dit programma loopt tot het jaar 2015. De jaarlijkse monitoring is een onderdeel van het samenwerkingsprogramma. De luchtkwaliteitseisen vinden hun grondslag in Europese regelgeving, die in de nationale regelgeving zijn geïmplementeerd. Met het NSL is bij de EU derogatie (uitstel voor het halen van normen) aangevraagd. Aan Nederland is deze derogatie verleend; uitstel is voor 5 jaar gegeven.

b. Relatie andere interne beleidsterreinen

Het luchtkwaliteitsbeleid heeft raakvlakken met het ruimtelijk beleid: wanneer de grenswaarden voor luchtkwaliteit worden overschreden zijn geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk. De grote ruimtelijke projecten die in het NSL zijn opgenomen, vinden in het NSL de onderbouwing voor luchtkwaliteit.

Alle verbrandingsprocessen houden verband met de kwaliteit van de lucht. Industriële bronnen en emissies van het verkeer dragen bij aan het huidige niveau van luchtkwaliteit. De keuze voor de bedrijfsvoering en de emissie-eisen die zijn vastgelegd in de vergunningen bij bedrijven bepalen een deel van de luchtkwaliteit. Ook de emissies van het verkeer hebben invloed. Keuzes voor vervoersstromen en modaliteiten uit het verkeer- en vervoersbeleid zijn gerelateerd aan de luchtkwaliteit.

c. Relatie externe partijen

Het NSL is een samenwerkingsverband van verschillende overheden. Zowel het rijk, als regio's en gemeenten in Zuid-Holland zijn betrokken bij het NSL en de voortgang hiervan. Ook andere provincies maken deel uit van het samenwerkingsprogramma.

3. Procesbeschrijving en rol Staten

a. Voorgeschiedenis

In een eerder stadium (2008) bent u op de hoogte gebracht van onze deelname aan het NSL, door middel van een presentatie in de Statencommissie Groen, Water en Milieu. In 2009 heeft u een overzicht ontvangen van de stand van zaken rond het dossier luchtkwaliteit. In november heeft u de Voorlopige eerste voortgangsrapportage ontvangen.

b. Waar staan we nu?

De fase van beleidsmonitoring en - evaluatie

Het document betreft de Eerste Voortgangsrapportage Luchtkwaliteit (NSL/RSL) 2010.

c. Vervolgprocedure

In deze eerste monitoringsronde ontstaat een beeld van de voortgang van het NSL en het RSL. De uitvoering van de maatregelen en projecten is voortvarend ter hand genomen. Er kan echter wel geconcludeerd worden dat op sommige punten bijsturing nodig is. Acties hiertoe dienen met name door rijk en gemeenten te worden ingezet. Provincie heeft hierin een coördinerende rol. Vooralsnog zijn langs provinciale wegen geen knelpunten vastgesteld. Het NSL is een samenwerkingsprogramma, gezamenlijk zal worden bezien op welke wijze nieuwe knelpunten kunnen worden aangepakt. In het jaar 2011 vindt de Midtermreview van het NSL en het RSL plaats. In dat jaar worden aanvullingen, versterking of andere wijzigingen in het NSL voorbereid en vastgelegd. Ook vindt vervolgens in aansluiting hierop een optimalisering van de inzet van de middelen plaats.

4. Financiële aspecten (dekking en risico's)

Deze voortgangsrapportage brengt geen financiële consequenties met zich mee.

Technische & proces vragen en informatie bij

Ambtenaar
C.E. van Dam

Telefoon 070 - 441 76 47
Kamer

Eerste Voortgangsrapportage Luchtkwaliteit (NSL/RSL) 2010

Samenvatting en Conclusies

Dit is de eerste voortgangsrapportage van het Nationaal en Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL/RSL) voor de provincie Zuid-Holland. Het RSL is de bouwsteen voor Zuid-Holland van het NSL en is in augustus 2009 van kracht geworden. Het programma heeft een looptijd tot 2015 en heeft tot doel om binnen de derogatie (uitstel) termijn te voldoen aan de grenswaarde voor NO₂ en fijn stof.

In het NSL zijn maatregelen opgenomen die de luchtkwaliteit verbeteren en nieuwe ruimtelijke projecten die een extra belasting op de luchtkwaliteit veroorzaken. Deze voortgangsrapportage geeft aan dat de voortgang van het realiseren van maatregelen en projecten uit het NSL op hoofdlijnen op koers ligt. De maatregelen zijn in Zuid-Holland voor 30% gerealiseerd en 50% van de maatregelen is in uitvoering (20% staat in de startblokken). 80% van de ruimtelijke projecten zijn in voorbereiding, 13 projecten zijn als bestemmingsplan vastgesteld. Het overige deel van de projecten is nog niet gestart.

Als gevolg van een tegenvallende achtergrondconcentratie (weersinvloeden, minder groot effect van schonere voertuigen en een hogere achtergrondconcentratie) zijn er langs gemeentelijke en rijkswegen binnen de provincie Zuid-Holland nieuwe knelpunten ontstaan. Voor deze locaties wordt door de wegbeheerder onderzocht op welke wijze deze kunnen worden aangepakt.

Langs provinciale wegen doen zich vooralsnog geen knelpunten voor. De concentraties liggen in Zuid-Holland net onder het niveau van de grenswaarde. Bij een kleine verschuiving in achtergrondconcentratie, verkeersintensiteit en/of emissiefactoren kan er een knelpunt ontstaan. Het kan nodig zijn extra inzet te leveren om deze situaties aan te pakken.

Eerste Voortgangsrapportage Luchtkwaliteit (NSL/RSL) 2010

Inhoudsopgave

Samenvatting en Conclusies	1
1. Inleiding	3
2. Voortgang uitvoering maatregelen	4
3. Voortgang projecten in Zuid-Holland	7
4. De luchtkwaliteit in Zuid-Holland	8
5. Luchtkwaliteit in relatie tot gezondheid	10

Bijlage A Luchtkwaliteitsbeleid in kort bestek

Bijlage B Voortgang Maatregelen

Bijlage C Voortgang uitvoering IBM-projecten in Zuid-Holland

Kaart 1 Fijn Stof-concentratie langswegen in Zuid-Holland, 2009

Kaart 2 Stikstofdioxide-concentratie langswegen in Zuid-Holland, 2009

Kaart 3 Fijn Stof-concentratie langswegen in Zuid-Holland, 2011

Kaart 4 Stikstofdioxide-concentratie langswegen in Zuid-Holland, 2015

1. Inleiding

Het luchtkwaliteitsbeleid heeft tot doel een zodanig goede luchtkwaliteit te bereiken dat de negatieve effecten op de volksgezondheid en ecosystemen minimaal zijn. Gelijktijdig is een goede luchtkwaliteit een voorwaarde voor een goede ruimtelijke ordening.

Deze Eerste Voortgangsrapportage Luchtkwaliteit (NSL/RSL) gaat in op de voortgang van maatregelen en de projecten die in het NSL/RSL zijn opgenomen, ook gaat deze in op luchtkwaliteit zoals die wordt vastgelegd met metingen en berekeningen. De combinatie hiervan bepaalt of de voortgang van het NSL op koers ligt. Er is sprake van een knelpunt wanneer in het jaar van de eindtermijn een overschrijding wordt berekend op locaties waar ook woningen en/of andere gevoelige bestemmingen liggen. In bijlage A is een samenvatting opgenomen van het luchtkwaliteitsbeleid.

2. Voortgang uitvoering maatregelen

De maatregelen die zijn opgenomen in het NSL zijn aangedragen door de verschillende partners. Zowel rijk, regio's als gemeenten hebben maatregelen opgevoerd. De maatregelen leiden tot minder emissies van NO₂ en fijn stof. Soms direct, soms op een langere termijn.

2a. Maatregelen provincie

De provincie heeft 18 maatregelen opgevoerd voor het NSL. Tot en met 2009 zijn 11 maatregelen gerealiseerd. Twee lopende grote projecten zijn 'Walstroom' en 'Aardgasmobiliteit'. Beide worden mede gefinancierd vanuit de Europese EFRO-subsidieregeling.

Het project **walstroom** heeft tot doel om langs de provinciale laad- en loswallen stroomvoorzieningen te realiseren. Schepen die hier liggen afgemeerd kunnen hiervan gebruik maken en de (diesel)motor

uitschakelen. Dit levert lokaal een vermindering op in de belasting van fijn stof.

De provincie Zuid-Holland plaatst nog dit jaar honderd 'walstroomkasten' bij achttien openbare ligplaatsen en loswallen langs vaarwegen. Schepen kunnen deze stekkerkasten tegen betaling gebruiken en hoeven niet langer een vervuilende generator te laten draaien. In Alphen aan den Rijn werden de eerste kasten op 1 april feestelijk in gebruik genomen.

Walstroom is eenvoudig en snel te gebruiken door één uniform systeem van gebruik en betaling. Bij de ontwikkeling hiervan is samengewerkt met het Havenbedrijf Rotterdam, Haven Amsterdam en de Drechtsteden. Een speciaal verkeersbord geeft de plaats van de walstroomkasten aan. Dit bord is opgenomen in de geplande herziening van het BPR (Binnenvaart Politie Reglement).

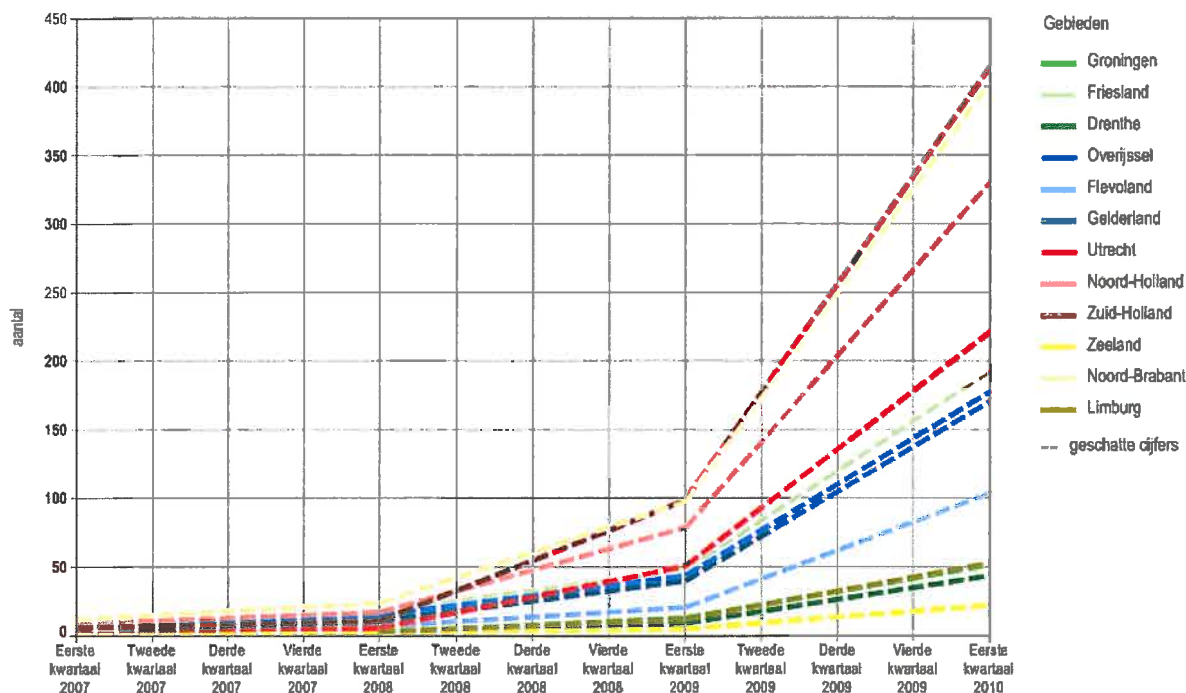
Het project **aardgasmobiliteit** stimuleert het gebruik van aardgas als motorbrandstof. Zowel gericht op de aanbodkant met een subsidieregeling voor aardgasvulpunten als aan de vraagkant door wagenparkscans bij bedrijven te faciliteren. Aardgas is een goedkope en schone motorbrandstof, hiernaast is de transitie via aardgas naar groengas en eventueel waterstof via deze route te realiseren.

Op dit moment zijn negen aanvragen ontvangen voor het realiseren van een aardgasvulpunt ingediend, vier aanvragen zijn er gehonoreerd, drie zijn in procedure. Twee aanvragen zijn afgewezen. In de regeling is ruimte voor subsidie voor circa 22 aardgasvulpunten.

Momenteel wordt een wijziging van de subsidieregeling voorbereid. Met deze wijziging wordt de regeling verlengd qua tijd en verruimd qua subsidiebedrag.

Het gebruik van aardgas is de laatste jaren gegroeid: in 2007 waren in Nederland 2 vulpunten, op dit moment is het 50ste al geopend.

Aantal auto's op aardgas (CNG) totaal [aantal] Eerste kwartaal 2007, Eerste kwartaal 2008, Eerste kwartaal 2009, Eerste kwartaal 2010
 Provincies

Bron: RDW - Rijksdienst voor het Wegverkeer

Naast de bovenstaande maatregelen Walstream en Aardgasmobiliteit zijn de volgende activiteiten in het NSL opgenomen. Deze activiteiten lopen op dit moment:

- Meetprogramma bij potentiële knelpunten luchtkwaliteit nabij provinciale wegen.
- Aanscherpen emissie-eisen openbaar vervoer en versnelde introductie schone bussen.
- Studie naar de mogelijkheden om de emissies van scheepvaart te verminderen.

Naast de maatregelen uit het NSL zijn de volgende maatregelen gerealiseerd:

- Inventarisatie hotspots langs provinciale wegen; een verdiept onderzoek naar mogelijke knelpunten langs provinciale wegen,
- Ombouwen provinciale dienstauto's op aardgas; waardoor de uitstoot per voertuig vermindert en de mogelijkheden worden verkend voor toepassen van nieuwe brandstoffen,
- Cursus 'het nieuwe rijden' provinciale chauffeurs, hierin wordt geleerd om zo te rijden dat er meer kilometers worden gereden per liter brandstof; waardoor ook de emissies van het voertuig lager worden,
- Wagenparkscan provinciale organisatie; zodat kan worden gezien of het wagenpark van de provincie (deels) kan overstappen op schonere voertuigen,
- Wagenparkscans kleine, gemeenten en regio's, om de overstap op schonere voertuigen te stimuleren,
- Businesscan-OV op aardgas, waarin wordt onderzocht of het OV ook kan overstappen op aardgas,
- Tovergroen op diverse locaties (verbeteren doorstroming (vracht)verkeer),
- Energiescan Valkenburg; analyse om een nieuwe woonwijk emissie-arm te kunnen realiseren,
- Afkopen on-line reiswijzer voor bedrijven in Zuid-Holland, waarmee de keuze voor efficiënt reizen wordt bevordert.

2b. Maatregelen partners in Zuid-Holland

Het NSL bevat in totaal 201 maatregelen van grote steden, regio's en de provincie in Zuid-Holland. Van deze maatregelen is eind 2009 ongeveer één derde gerealiseerd.

De meest in het oog springende maatregelen die door gemeenten en regio's worden uitgevoerd zijn maatregelen die de binnensteden ontlasten van veel verkeer (milieuzonering in binnensteden) en maatregelen die de doorstroming op drukke verkeersknooppunten verbeteren. Hiernaast zetten gemeenten en regio's in op maatregelen die de emissies van het verkeer verminderen: bijvoorbeeld het plaatsen van roetfilters bij bussen en het stimuleren van aardgas als motorbrandstof. Ook zijn maatregelen aan de orde waarbij andere vervoerswijzen worden gestimuleerd.

Van de aangemelde maatregelen is ca. 30% gerealiseerd en is 50% in uitvoering.

In bijlage B is een tabel opgenomen met de voortgang van de maatregelen in de regio's.

2c. De maatregelen Europa en Rijksoverheid.

De EU is verantwoordelijk voor het vaststellen van EURO verordeningen om de uitstoot van het verkeer te beperken. Inmiddels zijn de EURO 6 (personenauto's) en VI (vracht) vastgesteld, die op termijn tot een lagere uitstoot van NOx en fijn stof zullen leiden. Het verwachte positieve effect van eerdere EURO verordeningen is overigens niet volledig gehaald. Dit komt door voertuigen, die voldoen aan de EURO-norm, in de praktijk hogere emissies blijken te hebben, dan op het testparcours voor het vaststellen van de norm. De EU reguleert ook de uitstoot van grote verbrandingsinstallaties, andere grote inrichtingen en de zeevaart.

Een groot deel van de rijksmaatregelen zijn al enkele jaren geleden genomen. Het gaat daarbij om het stimuleren van roetfilters, een snelheidsbeperking op snelwegen langs de grote steden en een bijdrage voor het slopen van oude auto's. Een belangrijke toekomstige maatregel, het Anders Betalen voor Mobiliteit, zal niet (op tijd kunnen) worden gerealiseerd en deze is vervangen door stimuleringsmaatregelen voor EURO VI vrachtauto's.

3. Voortgang projecten in Zuid-Holland

Het NSL bevat naast maatregelen, ter verbetering van de luchtkwaliteit, ook ruimtelijke projecten die een extra belasting op de luchtkwaliteit veroorzaken. De combinatie van maatregelen en projecten leidt er toe dat de luchtkwaliteit bij nieuwe projecten tijdig aan de normstelling voldoet.

De 104 projecten die zijn aangemeld voor het NSL, zijn grofweg te kenschetsen als: nieuwe woonlocaties, wegen, kantoorlocaties, industrieterrein. Van deze projecten zijn 13 door de procedure van het vaststellen van het bestemmingsplan. Circa 80% van de projecten is nu in voorbereiding voor vaststelling als bestemmingsplan. Aangezien het NSL in de zomer van 2009 is vastgesteld en deze cijfers de periode tot en met 2009 betreffen, is het percentage van 80% van de projecten die in procedure zijn volgens verwachting. Bijlage C bevat een overzicht van de voortgang van de projecten in de regio's.

4. De luchtkwaliteit in Zuid-Holland

Stikstofdioxide 2009

Uit de monitoringrapportage over 2009 blijkt dat er in Zuid-Holland nog veel wegvakken zijn met overschrijding van de grenswaarde van fijn stof (kaart 1, 2,6 km overschrijding) en stikstofdioxide (NO₂) (kaart 2, 500 km overschrijding op één weghelft). De meeste wegvakken liggen langs binnenstedelijke wegen in Rotterdam en Den Haag, zie kaarten. De rekenmethode is gewijzigd t.o.v. 2008, waardoor een vergelijking tussen deze twee jaren lastig is. Uit een inventarisatie van modelberekeningen voor NO₂ op 35 punten blijkt echter, dat de NO₂ concentratie tussen 2008 en 2009 niet is afgenomen. Er is ook een aantal provinciale wegen waar de stikstofdioxide concentratie op dit moment nog te hoog is, meestal in de buurt van een rijksweg:

- N 211 Harnaschknoop
- N 470 Delft
- N 452 Gouda
- N 459 Reeuwijk
- N 206 Leiden
- N 218a Spijkenisse

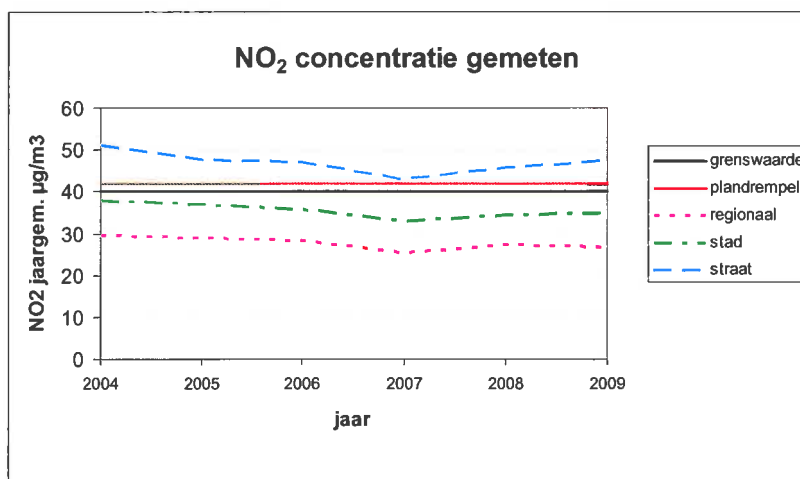
Deze locaties behoeven niet te worden beschouwd als knelpunt. In de omgeving van deze locaties wonen geen mensen of kan op grond van de aard van de locatie ervan worden uitgegaan dat er geen mensen langdurig zullen verblijven. In de regelgeving zijn hiervoor de termen *toepasbaarheidsbeginsel* of *blootstellingsbeginsel* vastgelegd, deze hebben betrekking op deze locaties.

Stikstofdioxide 2015

Voor stikstofdioxide is de verwachting dat de grenswaarden met het huidige maatregelenpakket van het NSL nog niet overal in 2015 gehaald zullen worden, zie kaart 4. Het gaat om 12,3 km van één weghelft. De oorzaken zijn tegenvallende emissies van vrachtauto's en een minder snelle daling van de achtergrondconcentratie dan eerder verwacht. Veel van deze locaties kunnen buiten beschouwing worden gelaten, omdat er geen mensen worden blootgesteld. Op plaatsen waar mensen wonen, zullen echter aanvullende studies worden uitgevoerd om maatregelen te benoemen en te realiseren. Langs provinciale wegen doen zich vooralsnog geen knelpunten voor. De meeste resterende knelpunten liggen in de grote steden.

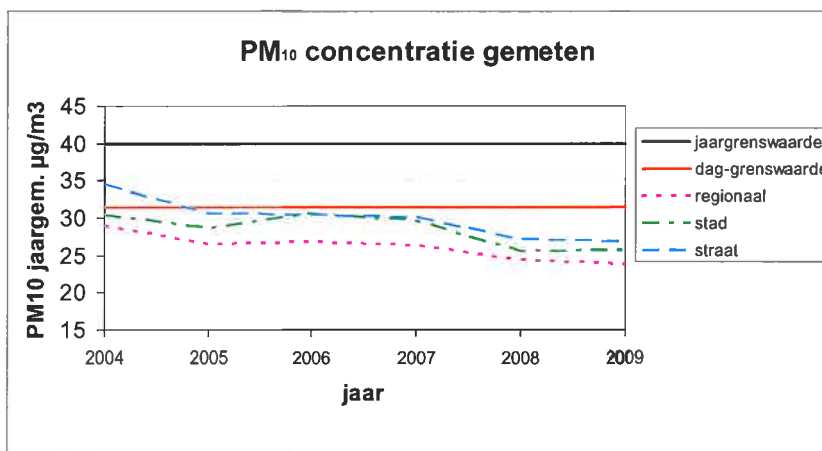
Stikstofdioxide trend

Uit metingen van de stikstofdioxide concentratie van de DCMR en het RIVM blijkt dat de concentratie in de laatste jaren zeer licht is gedaald, het tempo van afname is niet hoog genoeg om in 2015 overal beneden de grenswaarde te komen, zie figuur 1 met gemiddelde concentraties per groep. In de grote steden en op straatniveau is te zien dat de stikstofdioxideconcentratie zich stabiliseert.

Fijn stof 2009 en 2011

De concentratie van fijn stof zal, naar alle verwachting, in 2011 (na het uitstel voor het halen van de normen) op bijna alle plaatsen in Zuid-Holland aan de grenswaarden voldoen. Dat blijkt uit modellen van het NSL waarin de NSL maatregelen zijn meegenomen, zie kaart 3. Op twee punten met een overschrijding gaat het om industriegebieden die buiten beschouwing kunnen worden gelaten, als gevolg van het blootstellings- of toepasbaarheidsbeginsel. Op alle meetpunten werd al in 2009 aan de grenswaarden voldaan, zie figuur 2.

5 Luchtkwaliteit in relatie tot gezondheid

Een fors deel van de knelpunten uit het NSL is opgelost door generiek beleid en/of door lokale verkeersmaatregelen. Door het kunnen werken met het toepasbaarheidsbeginsel en het blootstellingsbeginsel worden bepaalde situaties niet meer beschouwd als een knelpunt. De resterende locaties die worden benoemd als knelpunt hebben nu een relatie met blootstelling van personen. De beleidsinzet is nu sterk gericht op het bereiken van niveaus van luchtverontreiniging onder het niveau van de grenswaarde. Uit onderzoek blijkt overigens dat ook onder het niveau van deze grenswaarde negatieve effecten op de gezondheid waarneembaar zijn. Het gaat hierbij om meer medicijngebruik, meer ziekenhuisopnames en ook vervroegde sterfte.

Uit onderzoek is gebleken dat de meeste gezondheidseffecten worden veroorzaakt door verbrandingsemissies. Zo zijn de gezondheidseffecten het hoogst langs drukke wegen met veel vrachtverkeer (diesel). Verbrandingsemissies zijn een verzameling van verschillende stoffen die vrijkomen bij de verbranding. Fijn stof en roet zijn het meest schadelijk, vooral de fractie met zeer kleine deeltjes. Stikstofdioxide is minder schadelijk, maar wordt beschouwd als een indicator voor verbrandingsemissies die schadelijk zijn voor de mens. De aanpak van de provincie richt zich voornamelijk op fijn stof uit verbrandingsemissies. Maatregelen als het stimuleren van rijden op aardgas, walstroom voor schepen, schone bussen en voertuigen zullen vooral de roetfractie in de lucht verlagen. Wij verwachten hiervan een positief effect op de gezondheid.

Een tweede component die schadelijk kan zijn voor de gezondheid is ozon en deze wordt in de lucht gevormd, waarbij stikstofoxiden een rol spelen.

Het aantal blootgestelden is in 2007 was 155.000, in 2008 87.000, in 2009 162.000.

Omdat er in 2009 met op een andere wijze is gewerkt is gerekend (punten in plaats van wegvakken), om de blootstelling is vastgesteld, kan dit tot een lichte verhoging van de resultaten leiden. Er worden in de nieuwe systematiek, ook mensen meegeteld, die in een wijk wonen, waar de achtergrondconcentratie boven de grenswaarde ligt en niet langs een drukke weg. Dit was in de eerdere jaren niet het geval.

Voor het presenteren van het deze indicator wordt gebruik gemaakt van de gegevens uit de landelijke rapportage.

Bijlage A

Luchtkwaliteitsbeleid in kort bestek

Inleiding

Bij aanvang van deze coalitieperiode was de kwaliteit van de lucht een onderwerp in de spotlights. De luchtkwaliteit voldeed niet aan de normen zoals deze in de Europese regelgeving werden gesteld. In combinatie met de Nederlandse regels over ruimtelijke ontwikkeling heeft dat er toe geleid dat verschillende ruimtelijke projecten niet konden worden gerealiseerd: Nederland zat op slot. Om de problematiek het hoofd te kunnen bieden zijn respectievelijk het Nationaal en het Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit opgesteld (NSL/RSL). Het RSL is als Zuid-Hollandse bijdrage als bouwsteen in het NSL ingebracht. Deze programma 's hebben tot doel de luchtkwaliteit op een goed niveau te brengen zodat zowel gezondheid als ruimtelijke ontwikkeling geborgd zijn. Met het voorbereiden en van kracht worden van het NSL leveren de partners van het NSL een gezamenlijke inspanning op het gebied van luchtkwaliteit.

Luchtkwaliteit

De eisen voor luchtkwaliteit zijn door de EU vastgesteld ter bescherming van gezondheid en ecosystemen. De opbouw van de verontreinigingen in de lucht is verschillend per stof en afhankelijk van de locatie. Een deel komt uit het buitenland. Sommige vormen van luchtverontreiniging ontstaan als gevolg van de aanwezigheid van andere stoffen in de lucht. In de omgeving van de grote steden en in de Randstad komen als gevolg van veel lokale bronnen (schoorstenen en uitlaten) hogere concentraties voor. Direct langs drukke wegen kunnen de niveaus oplopen tot boven de grenswaarden. In die gevallen dat er mensen op korte afstand van deze weg wonen is er sprake van een knelpunt. De rechter bepaalde dat nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen, die een extra bijdrage leveren aan de luchtverontreiniging, bij deze knelpunten niet gerealiseerd mogen worden.

Door deze belemmeringen en de wens om vanuit het gezondheidsvraagstuk een goede luchtkwaliteit te hebben is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) ontwikkeld. Het rijk, provincies en regio's en gemeenten hebben zich gezamenlijk ingespannen om een pakket van maatregelen te ontwikkelen. Deze maatregelen vormen in combinatie met de gewenste ruimtelijke ontwikkeling een samenhangend pakket, zodanig dat de normen voor de luchtkwaliteit worden bereikt.

Naast deze maatregelen is het probleem van de luchtkwaliteit ook gedeeltelijk opgelost door de luchtkwaliteit modelmatig te berekenen en niet meer overal te beoordelen.

Op basis van het NSL is door de EU derogatie verleend (uitstel van het bereiken van de grenswaarden). Het pakket heeft de EU ervan overtuigd dat Nederland zich maximaal inzet om de luchtkwaliteit op een zo kort mogelijke termijn te verbeteren. Nederland is in de mogelijkheid gesteld om 5 jaar later aan de eisen voor luchtkwaliteit (voor fijn stof en stikstofdioxide) te voldoen.

De doelstelling van het luchtkwaliteitsbeleid in Zuid-Holland loopt parallel met die van het rijk: tijdig bereiken van de grenswaarden voor luchtkwaliteit, door stimuleren van de verdere uitwerking van het NSL voor Zuid-Holland. En in aanvulling hierop de aanpak van de luchtkwaliteitsknelpunten langs provinciale wegen. (Coalitieakkoord)

Koppeling met andere beleidsterreinen.

Het luchtkwaliteitsbeleid is een onderdeel van het Milieubeleid in zijn totaliteit. Er is samenhang met de beleidsterreinen Ruimtelijke Ontwikkeling, Mobiliteit en het Vergunningen- en Handhavingsbeleid. Het NSL heeft een dubbele doelstelling: het bereiken van een goede luchtkwaliteit voor zowel een goede basis voor gezondheid en ecosystemen, als de mogelijkheid voor ruimtelijke ontwikkelingen. Het verminderen van emissies van luchtverontreiniging kan worden gerealiseerd in het Mobiliteitsbeleid (w.o. keuze voor brandstoffen) en door Vergunningverlening en Handhaving. In het maatregelenpakket komt deze samenhang tot uiting.

Rolverdeling

Het NSL is een programma dat gebaseerd is op de wet Milieubeheer. De *minister van VROM* is eindverantwoordelijk voor het samenwerkingsprogramma. Mede-overheden zijn in de mogelijkheid gesteld om maatregelen toe te voegen aan het programma, hiervoor geldt een uitvoeringsplicht. Vanuit maatschappelijk en bestuurlijk belang zijn er door 8 provincies en inliggende gemeenten en regio's maatregelen opgenomen in het NSL. Ook maatregelen van het rijk vormen onderdeel van het programma. Er is een subsidieregeling ontworpen voor de (co)financiering van de maatregelen uit het NSL. Voor het gebied van Zuid-Holland is €127 miljoen beschikbaar, voor de looptijd van het NSL.

De *provincie* heeft de inbreng in het NSL voor het gebied van Zuid-Holland gecoördineerd en heeft zelf de verantwoordelijkheid voor knelpunten langs provinciale wegen en de uitvoering van de maatregelen die de provincie heeft ingebracht in het NSL. Verder is de provincie de ontvanger van de subsidie en de overheidslaag die de subsidie verdeelt binnen Zuid-Holland.

De *regio's* hebben samen met *gemeenten* bijdragen aan het NSL voorgedragen. Zij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van deze maatregelen. Gemeenten hebben verantwoordelijkheid voor de knelpunten in de directe nabijheid van gemeentelijke wegen.

De aanpak van knelpunten langs rijkswegen is de verantwoordelijkheid van het *rijk*. De minister van Verkeer en Waterstaat draagt maatregelen voor die de problematiek langs de rijkswegen oplossen.

Uitvoering van het NSL

Na de vaststelling van het NSL in juli 2009 dragen de partners zorg voor de uitvoering en de monitoring van het NSL. Het resultaat van de eerste volledige monitoringsronde wordt in het najaar van 2010 verwacht. In 2011 kan bijstelling van het NSL plaatsvinden in de Midtermreview.

Zuid-Holland heeft als taak het uitvoeren van de maatregelen die onder provinciaal bevoegd gezag vallen en het stimuleren van de uitvoering van de maatregelen door de partners. Dit document gaat in op de voortgang van het NSL.

De provincies – in die landsdelen die participeren in het NSL – zijn regievoerder voor het maatregelenpakket voor de verschillende provincies met de inliggende gemeenten en regio's. Vanuit die rol zijn het ook de provincies die de subsidies ontvangen voor de (co)financiering voor de uitvoering van het NSL. In Zuid-Holland is de beschikbare inzet (€127 mln voor de looptijd van het NSL) via een subsidieregeling beschikbaar gesteld aan de regio's. De voortgangsrapportages die hieraan zijn gekoppeld, gecombineerd met de eerste inzichten in de monitoring van het NSL vormen de basis voor deze Eerste Voortgangsrapportage Luchtkwaliteit (NSL/RSL).

De oplossing van het probleem met luchtkwaliteit richt zich in het NSL echter primair op het juridische probleem: het halen van de luchtkwaliteitsgrenswaarden. De oplossing ligt deels in het modelmatig terugbrengen van de concentratie door een aangepaste rekensystematiek (waardoor de feitelijke luchtkwaliteit niet verandert, maar de formele waarden wel) en deels door het uitvoeren van maatregelen die de concentratie verlagen.

Bijlage B

Voortgang Maatregelen Luchtkwaliteit Regionaal Samenwerkingsprogramma tot en met 31-12-2009

RSL-partner	Aantal maatregelen in NSL	Uitgevoerd in periode tot en met 2009	Uitvoering loopt (door) in 2010	Uitvoering nog niet gestart	Zullen niet worden uitgevoerd	Status onbekend
Gemeente Den Haag	33	8	20	5	0	0
Stadsgewest Haaglanden	13	1	7	1	0	4
Gemeente Rotterdam	36	19	15	0	0	2
Stadsregio Rotterdam	18	9	9	0	0	0
Regio Drechtsteden	17	8	8	1	0	0
Regio Goeree-Overflakkee	11	4	1	3	3	0
Regio Holland-Rijnland/Rijnstreek	16	0	13	1	2	0
Regio Midden-Holland	12	2	9	1	0	0
Regio Zuid-Holland Zuid	27	6	9	11	1	0
Provincie Zuid-Holland	18	11	7	0	0	0
Totaal	201	68	98	23	6	6

Bijlage C: Voortgang uitvoering IBM-projecten in Zuid-Holland

Uit monitoringstool 2010, over het jaar 2009

RSL-partner	Aantal IBM-projecten in NSL van 10 juli 2010	Aantal IBM-projecten in voorbereiding	Besluit	Financiering rond	In uitvoering	Afgerond	Aantal IBM-projecten in procedure (Afdelings-rapportage)	Status onbekend	Aantal aangemelde IBM-projecten in NSL (kabinets-besluit)
Gemeente Den Haag	16	15				1	1		
Stadsgewest Haaglanden	11	7						4	
Gemeente Rotterdam	8	8							
Stadsregio Rotterdam	15	15							
Regio Drechtsteden	9	4	1		2		3	2	
Regio Goeree-Overflakkee	0								
Regio Holland-Rijnland/Rijnstreek	21	21							
Regio Midden-Holland	15	9	4		2		6		
Regio Zuid-Holland Zuid	3	2	1				1		
Provincie Zuid-Holland	6 ^{1,2}	4	1	1			2		
Totaal	104	85	7	1	4	1	13	6	97

¹ Toelichting: van het oorspronkelijke aantal van 2 projecten is door een splitsing in deelprojecten voor de monitoring een groter aantal ontstaan. Het gaat echter om dezelfde projecten als de 2 oorspronkelijke. (Hoeksewaard=1, Gouda: 1 IBM project is in 5 projecten verdeeld in de besluitvoering)